

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34723
Nom	Periodòncia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	12.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1206 - Grau Odontologia	Facultat de Medicina i Odontologia	4	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1206 - Grau Odontologia	23 - Periodoncia	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ALPISTE ILLUECA, FRANCISCO M	131 - Estomatologia
LOPEZ ROLDAN, ANDRES	131 - Estomatologia

RESUM

L'assignatura de Periodòncia és una assignatura obligatòria que pertany al mòdul de Patologia i Terapèutica específicament odontològica. En el Grau d'Odontologia té assignats 12 crèdits ECTS i se li ha donat caràcter teòric pràctic amb pràctiques clíniques en pacients.

Esta assignatura està ubicada en 4t curs, perquè es requereix per al seu bon desenvolupament que l'alumne conega les matèries bàsiques de la branca de salut i estiga capacitat per a realitzar tractaments odontològics que requereixen anestèsia o de cirurgia bàsica, en els que s'ha d'haver exercitat en els cursos anteriors. D'esta manera al cursar esta assignatura l'alumne aprendrà a manejar els problemes de salut que afecten el periodont adquirint els coneixements i les destreses bàsiques en clínica que li asseguren un bon aprofitament del Pràcticum que haurà de realitzar en 5t curs.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

1206 - Grau Odontologia :

1210 - Grau en Odontologia :

R4-OBLIGACIÓ D'HAVER SUPERAT PRÈVIAMENT L'ASSIGNATURA

34696 - Anatomia humana

34697 - Biologia

34698 - Fisiologia humana

34699 - Bioquímica

34702 - Psicologia i comunicació

34703 - Bioestadística i salut pública

34696 - Anatomia humana

34697 - Biologia

34698 - Fisiologia humana

34699 - Bioquímica

34702 - Psicologia i comunicació

34703 - Bioestadística i salut pública

Altres tipus de requisits

1206 - Grau Odontologia

- Tenir capacitat per elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada, sent competent en el reconeixement de les situacions que requerisquen una atenció odontològica urgent.
- Conèixer la morfologia i la funció del sistema estomatognàtic, incloent-hi continguts apropiats d'embriologia, anatomia, histologia i fisiologia específics.
- Realitzar tractaments bàsics de la patologia bucodental en pacients de totes les edats. Els procediments terapèutics s'hauran de basar en el concepte d'invasió mínima i en un enfocament global integrat del tractament bucodental.
- Educar i motivar els pacients en matèria de prevenció de les malalties bucodentals, controlar els hàbits buccals patogènics, instruir-los sobre una correcta higiene bucal, sobre mesures dietètiques i nutricionals i, en resum, sobre tots els mètodes de manteniment de la salut bucodental.

- Realitzar procediments quirúrgics senzills: extracció de dents temporals.
- Tenir coneixements sobre l'etiologia, la progressió i l'evolució de les malalties periodontals, atenent les característiques bacteriològiques i immunològiques de cadascuna, posant una atenció especial en els factors locals o sistèmics que en poden alterar el curs.
- Ser competent en l'avaluació dels resultats del tractament periodontal i en la identificació, si és el cas, de necessitats de tractament periodontal complex.

El principal objectiu de l'assignatura de Periodòncia en este Grau és que l'alumne siga capaç d'atendre pacients que patisquen patologia periodontal, realitzar una exploració orientada a determinar la situació de salut o malaltia, amb el consegüent pla de tractament amb mesures per a restituir i mantindre la salut periodontal tant a mig com a llarg termini.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. I - INTRODUCCIÓ A LA PERIODÒNCIA

1.- Introducció a la periodòncia.

Concepte. Evolució històrica. Nuclis que componen la matèria. Relació amb altres matèries. Programació i metodologia docent.

2. II- ESTRUCTURA I FISIOLOGIA DEL PERIODONT

2.- Anatomia clínica del periodont.

Components del periodont i les seues relacions anatòmiques. Periodont d'inserció i periodont de protecció. Característiques clíniques i radiològiques del periodont sa.

3.- Histologia i fisiologia periodontal. La unió dento-gingival.

Histologia dels components del periodont i la seua relació funcional. Protecció del mig intern i inserció dento-gingival.

4.- Formació i desenvolupament del periodont en el procés d'erupció de la dent. Variacions anatòmiques i dimensionals i la seua repercussió en la salut periodontal i en l'estètica.

Encara que este tema té identitat pròpia, per motius pràctics clínics es desenvoluparà cronològicament i de forma progressiva en les lliçons 35 i 36, quan l'alumne tinga criteris clínics més definits sobre la matèria de periodòncia.

3. III- FISIOPATOLOGIA DEL PERIODONT

5.- Placa bacteriana (biofilm) i el càlcul dental.

Placa Bacteriana: composició, estructura, formació i classificació. Biofilms. Càlcul dental: composició, estructura, formació i potencial patogènic. Altres factors que afavorixen l'acumule de placa: factors iatrogènics i esmalt radicular.

6.- Microbiologia de les malalties periodontals.

Evidència de l'etiologia bacteriana en les malalties periodontals. Criteris per a definir els bacteris

periodontògenes. Hipòtesi de la placa específica i no específica. Microflora periodontal en salut i malaltia. Mecanismes d'acció microbiana d'importància en les malalties periodontals.

7.- Histopatologia de la malaltia periodontal.

La inflamació com a mecanisme de defensa. Immunitat cel·lular i humoral. Paper defensiu-lesiu de la resposta de l'hostatger. Evolució cronològica de la malaltia periodontal. Anatomia patològica de la lesió periodontal i la seua correlació clínica. La bossa periodontal.

8.- Mecanismes de defensa contra la placa bacteriana.

Interacció paràsit hostatger Progressió de la malaltia periodontal i mecanismes de destrucció tissular.

9.- Factors modificadors en la patogènia de les malalties periodontals.

La diabetis, l'estrés, el tabaquisme, les alteracions hormonals. Susceptibilitat a la periodontitis (factors genètics).

4. IV- EXPLORACIÓ PERIODONTAL

10.- Exploració clínica I. Exploració clínica II.

L'anamnesi. Paràmetres clínics. Sondatge i periodontograma. Proves de laboratori: microbiològiques, immunològiques i bioquímiques.

11.- Exploració radiològica I. Exploració radiològica II.

Paràmetres radiogràfics. Tècniques d'estudi radiogràfiques. Sèrie radiogràfica periapical paralelitzada.

5. V- MALALTIES PERIODONTALS

12.- Classificacions de les malalties periodontals.

Enfocament històric de les distintes classificacions de les malalties periodontals atenent al suposat mecanisme etiopatogènic.

13.- Formes de malaltia periodontal I. Les gingivitis.

Gingivitis induïdes per placa. Altres alteracions gingivals.

14.- Formes de malaltia periodontal II. Les periodontitis.

Periodontitis crònica. Periodontitis agressiva. Malaltia periodontal necrosant.

15 .-. Repercussió de les malalties periodontals a nivell sistèmic.

Malaltia cardiovascular. Efectes sobre l'embaràs. Infeccions respiratòries.

16 .- Epidemiologia de la malaltia periodontal I. Epidemiologia de la malaltia periodontal II.

Sistemes d'índexs periodontals. Prevalença, gravetat i distribució de la malaltia periodontal en la població. Aportacions de l'epidemiologia.

6. VI- DIAGNÒSTIC PERIODONTAL I PLANIFICACIÓ DEL TRACTAMENT

17.- Diagnòstic i pronòstic periodontal.

Criteris diagnòstics. Pronòstic periodontal general i de cada dent.

18.- Pla de tractament. Seqüència i objectius del tractament periodontal.

Pla de tractament periodontal i integral. Fases del tractament i els seus objectius. Informació i motivació. Control del factor etiològic i d'altres factors associats. Avaluació. Tractament quirúrgic. Manteniment.

7. VII- TRACTAMENT PERIODONTAL BÀSIC.

19.-Tècniques de motivació aplicades al pacient periodontal.

L'entrevista motivacional: importància i desenvolupament.

20.- Control mecànic de la placa bacteriana supragingival.

Importància de la remoció de la placa supragingival. Tècniques per a autocontrolar la placa bacteriana. Limitacions i efectes adversos.

21.- Control químic de la placa bacteriana supragingival: antisèptics. Antibioticoteràpia en les malalties periodontals (I i II).

Control químic de la placa bacteriana. Objectius. Classificació dels agents químics per al control de la placa bacteriana. Clorhexidina: mecanisme d'acció, indicacions i efectes col·laterals. Pautes d'administració. Antibiótics en el tractament de la malaltia periodontal, tipus i indicacions. Sistemes d'alliberament intralesionals.

22.- Tractament no quirúrgic de la malaltia periodontal: Instrumentació periodontal I.

Conceptes de: tartrectomia, raspament i allisat radicular, curetatge gingival. Instrumentació amb aparells mecànics: sònics i ultrasònics. Indicacions i limitacions. Avantatges i inconvenients. Altres instruments utilitzats.

23- Tractament no quirúrgic de la malaltia periodontal: Instrumentació periodontal II. Instrumentació periodontal III.

Raspament i allisat radicular: definició, objectius, instruments i tècniques. Indicacions, limitacions i resultats clínics.

24.- Consideracions periodontals en altres tractaments odontològics I. Relació ortodòncia periodòncia. Periodòncia i odontologia restauradora.

Remodelació del periodonto durant el moviment ortodòncic. Indicacions i contraindicacions del tractament ortodòncic en el pacient adult amb patologia periodontal. Seqüència del tractament periodontal-ortodòncic.

Tractament restaurador i espai biològic. Factors en el disseny de les restauracions dentals que poden afectar els teixits periodontals. Invasió de l'espai biològic.

8. (continuación del punt VII)

25.- Consideracions periodontals en altres tractaments odontològics II. Relació endodòncia Periodòncia. Oclusió i malaltia periodontal.

Lesions pulpars i la seua repercussió en el periodonto. Síndrome endodòncic-periodontal: causes, manifestacions clíniques i radiogràfiques, diagnòstic diferencial (abscess periodontal). Protocol de tractament.

Comportament fisiològic del periodont a les forces de l'oclusió. Definició i terminologia del trauma oclusal. El trauma oclusal i la patologia periodontal. Migració dental patològica.

26.- Halitosi i patologia periodontal.

Factors etiopatogènics de l'halitosi. Diagnòstic diferencial i tractament.

27.- Hipersensibilitat dentinària i tractament periodontal.

Epidemiologia, etiopatogènia, diagnòstic diferencial i tractament de la sensibilitat dentinària.

9. VIII- TRACTAMENT PERIODONTAL QUIRÚRGIC

28.- Introducció a la cirurgia periodontal.

Principis generals de la cirurgia periodontal. Objectius del tractament quirúrgic periodontal. Indicacions i contraindicacions. Preparació, medicació i cures del pacient.

29.- Cirurgia periodontal de teixits blans.

Classificació de les tècniques de cirurgia periodontal. Tècniques quirúrgiques per al tractament de les bosses.

30.- Cirurgia òssia resectiva periodontal. Tractament quirúrgic de les lesions de furcació.

Arquitectura òssia fisiològica i patrons de destrucció en la periodontitis. Classificació dels defectes ossis. Definició i classificació de les tècniques de cirurgia òssia. Indicacions i objectius de la cirurgia òssia resectiva (COR). Descripció i passos en la cirurgia òssia resectiva.

Anatomia radicular i terminologia. Classificació de les lesions de furcació: diagnòstic clínic i radiogràfic. Opcions de tractament de les lesions de furca.

31.- Cirurgia periodontal amb fins regeneratius I.

Curació de la ferida periodontal. Curació de la bossa periodontal. Conceptes de: regeneració, reparació, reinserció, nova inserció i regeneració òssia.

Indicacions i limitacions de les tècniques de regeneració periodontal: factors dependents del pacient, control etiopatogènic de la periodontitis, característiques dels defectes ossis.

32.- Cirurgia periodontal amb fins regeneratius II.

Mitjans terapèutics en la regeneració periodontal. Desbridament, condicionadors radiculars, empelts ossi i materials de farcit, regeneració tissular guiada i regeneració òssia guiada. Nous plantejaments terapèutics per a la regeneració periodontal.

33.- Cirurgia mucogingival I.

Concepte de Recessió. Etiopatogènia de la recessió. Classificació de les lesions de recessió. Enfocament terapèutic.

34.- Cirurgia mucogingival II.

Cirurgia mucogingival. Objectius i indicacions. Tècniques quirúrgiques.

10. (continuació del punt VIII)

35.- Cirurgia periodontal amb fins estètics i restauratius I.

Influència dels teixits periodontals en l'estètica facial. Estudis sobre les dimensions de la unió dentogingival. Factors de variabilitat dimensional: biotip i fenotip periodontal. Transcendència clínica i implicacions en el tractament periodontal.

36.- Cirurgia periodontal amb fins estètics i restauratius II.

L'erupció passiva alterada, definició, mecanismes de producció, tipus i implicacions clíniques. El somriure gingival: causes, diagnòstic diferencial i planificació del tractament. Cirurgia periodontal prèvia a tractament restauratiu.

11. IX- ENFOCAMENT DE LA IMPLANTOLOGIA ORAL DES DE LA PERIODÒNCIA

37.- El periodont i els teixits periimplantaris. El tractament amb implantes en el pacient amb periodontitis. La integració de teixits blans i durs. Característiques dimensionals dels teixits periimplantaris. Exploració dels teixits periimplantaris.

38.- Maneig dels teixits blans i durs en implantologia, la seua repercussió en la salut i l'estètica.

39.- La malaltia periodontal i la malaltia periimplantària.

Microflora sobre implantes en pacients amb antecedents de malaltia periodontal. Mucositis periimplantària i periimplantitis.

12. X- TRACTAMENT PERIODONTAL DE MANTENIMENT

40.- Fase de manteniment periodontal. El manteniment en els implantes osteointegaus.

Efecte del tractament periodontal en el manteniment de la dentició. Alternatives per a la prevenció i control de la malaltia periodontal. Manteniment del pacient periodontal amb implantes dentals: fonament i objectius. Planificació del manteniment.

13. Pràctiques Preclíniques:

1.- Introducció a les pràctiques preclíniques. Història clínica periodontal: Periodontograma.

2.- Aplicació dels índexs periodontals.

3.- Coneixement dels instruments utilitzats en l'exploració i en el tractament periodontal.

4.- Esmolat d'instruments del tractament periodontal bàsic.

5.- Identificació d'instrumental utilitzat per a cirurgia periodontal

6.- Instrumentació en el raspament i allisat radicular.

7.- Exploració radiogràfica.

8.- Raspament i allisat radicular en dents anteriors sobre fantomes.

9.- Raspament i allisat radicular en molars i premolars sobre fantomes.

10.- Exploració periodontal i registres en el periodontograma entre els propis alumnes.

11.- Raspament i allisat radicular entre els propis alumnes.

14. Pràctiques clíniques:

Pràctiques clíniques:

S'atendran pacients amb patologia periodontal. Consistiran en la realització de la història clínica, exploració, diagnòstic, pronòstic, elaboració del pla de tractament, i finalment desenvolupament del tractament periodontal bàsic. En el seu desenvolupament es farà una dedicació especial a tècniques de motivació aplicades al pacient periodontal (entrevista motivacional).

- Treball sobre un tema dels del contingut de Periodòncia (Documentació i presentació d'un cas clínic):

- Seminaris d'interés pràctic.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques odontologia	64,00	100
Classes de teoria	52,00	100
Pràctiques en laboratori	50,00	100
Pràctiques en aula	14,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	8,00	0
Elaboració de treballs en grup	8,00	0
Elaboració de treballs individuals	7,00	0
Estudi i treball autònom	25,00	0
Lectures de material complementari	9,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	16,00	0
Preparació de classes de teoria	31,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	12,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
TOTAL	300,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia de docència i aprenentatge en aquesta assignatura es basa fonamentalment en activitats presencials de caràcter teoricopràctic.

Les classes teòriques, en forma de lliçó magistral, presenten a l'alumne els continguts essencials i més rellevants de l'assignatura.

Les pràctiques simulades en laboratori amb models doten l'alumne de les destreses i les habilitats mínimes per a accedir a les pràctiques clíniques amb pacients.

Els seminaris i l'estudi de casos clínics fan que l'alumne es familiaritze amb l'anàlisi crítica de la informació i amb la presa de decisions raonada sobre la base de la informació adquirida.

Les pràctiques clíniques es realitzen amb pacients i persegueixen, juntament amb la resta de metodologies ressenyades i sota la tutela directa d'un professor, que l'alumne reconega les característiques peculiars de l'anamnesi, l'exploració, el diagnòstic, el pla de tractament, el tractament bàsic, així com les indicacions per al tractament quirúrgic periodòntic avançat en el pacient amb patologia periodòntica.

La supervisió directa, necessària, d'aquestes pràctiques, que són clíniques i es realitzen amb pacients, fa possible orientar l'estudiant en la resolució dels dubtes i les deficiències en l'aprenentatge i permet de tutelar-lo d'una forma continuada, més enllà dels espais delimitats per a les tutories.

- S'incorporarà la perspectiva de gènere, el respecte a la diversitat i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que siga possible.

AVALUACIÓ

1. Avaluació contínua de l'actitud i destresa aconseguida per l'alumne en la fase de pràctiques preclíniques de l'assignatura (Pràctiques de laboratori i clíniques sense pacient). El seu objectiu és garantir un adequat tractament professional, sense risc de lesionar els teixits orals del pacient durant les pràctiques clíniques. La no superació d'aquesta avaluació contínua impedirà a l'alumne realitzar les pràctiques clíniques en pacients.

2. Valoració Final. Per poder presentar-se l'alumne a l'examen final, l'alumne haurà d'haver lliurat prèviament tot el material (i en perfectes condicions) prestat per la Universitat per a les pràctiques preclíniques i clíniques. Això serà un requisit imprescindible, amb la finalitat de garantir el bon ús de dita material i la disponibilitat del mateix per als companys estudiants del curs següent. Si l'alumne no complís amb aquest requisit en les actes figurarà com no presentat. Per aprovar l'assignatura l'alumne haurà de: haver obtingut una valoració positiva en les pràctiques clíniques realitzades sobre pacient, en la documentació i argumentació científica del cas clínic resolt i en l'examen final teòric.

Criteris de qualificació final: Examen Final Teòric: 70 preguntes de resposta múltiple (cada pregunta 1 punt; aprovat a partir de 42 punts inclusivament).

Per a la valoració de les pràctiques clíniques de Periodoncia serà necessari aprovar el "examen final teòric". Superat aquest examen, la qualificació final es complementarà amb l'obtinguda en les practiques i l'obtinguda en l'avaluació de la presentació d'un cas clínic resolt sobre la base d'una revisió bibliogràfica; de la següent manera:

- L'examen final suposa el 70% de la nota final.
- La valoració de les pràctiques suposa el 10%. Es valorarà sobre la base de destreses adquirides, procediments realitzats, i compliment de les normes de les pràctiques clíniques (les faltes d'assistència no justificades resten 5 punts).
- L'avaluació de la presentació d'un cas clínic resolt sobre la base de l'argumentació científica mitjançant revisió bibliogràfica suposa el 20% de la nota final. En aquest percentatge també s'integrarà l'assistència a totes les activitats programades i la valoració de la implicació de l'alumne en aquestes tasques.

És requisit per accedir a l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura que l'estudiant haja cursat amb aprofitament la totalitat de les seues pràctiques.

- L'assistència a les activitats pràctiques és obligatòria. Es considera que l'estudiant complix amb este requisit si ha assistit a un mínim del 80% d'estes activitats i ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a les sessions restants per la concurrència d'una causa de força major. Serà imprescindible complir amb este requisit per a aprovar l'assignatura.

Es recorda a l'estudiantat la gran importància de fer les enquestes d'avaluació de tot el professorat d'aquesta assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Wolf HF, Edith M, Klaus H., Rateitschak. Atlas de periodoncia. 3ª edició 2005. Ed. Masson.
- Lindhe. Periodontología clínica e Implantología Odontológica. 2009. 5ª Edición. Editorial Médica Panamericana.
- Carranza`s. Clinical Periodontology. Tenth edition 2006. Saunders, Esevier Inc
- Manual SEPA de Periodoncia y Terapéutica en Implantes. 2005 Editorial Médica Panamericana.
 - RECURSOS e-Salut:
 - ClinicalKey Student Medicina, Odontologia y Enfermería
[<https://uv-es.libguides.com/RecursosSalut>]
 - Acces Medicina
[https://uv-es.libguides.com/Access_Medicina]
 - Médica Panamericana
[https://uv-es.libguides.com/Medica_Panamericana]

Complementàries

- Carranza F, ShKlar G. History of periodontology. ED. Quintessence Publishing Co, Inc. 2003.
- AAP. Glossary of periodontal terms. The American Academy of Periodontology, 4^a ed. 2001.
- Periodontology 2000. <http://www.wiley.com/bw/journal.asp?ref=0906-6713>
Sociedad Española de Periodoncia y Osteointegración: <http://www.sepa.es/>
Revista de Periodoncia y Osteointegración: <http://www.sepa.es/estar-al-dia/revista.html>
Journal of clinical Periodontology: www.wiley.com/bw/journal.asp?ref=0303-6979
Journal Periodontology: www.joponline.org/loi/jop